

Προεδρία της Κυβέρνησης

Γραφείο Καλής Νομοθέτησης

Γενική Γραμματεία Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων

**Η Ενσωμάτωση Ολιστικών Αρχών και Στρατηγικών Προσεγγίσεων
στην Αξιολόγηση Ρυθμιστικών Πολιτικών: Η Περίπτωση της Ε.Ε. και
του Κέντρου Διακυβέρνησης της Ελλάδας**

Δρ Αλέξανδρος Καΐλης

Ειδικός Σύμβουλος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων

Στόχοι της Παρέμβασης

A. Ανάδειξη της σημασίας που αποκτά για την αποτελεσματικότητα της **ρυθμιστικής διακυβέρνησης και του συστήματος αξιολόγησης της Ε.Ε**, η ενσωμάτωση μιας δέσμης μετασχηματιστικών αρχών και διαχειριστικών προσεγγίσεων σε ολόκληρο τον κύκλο πολιτικής, από τον σχεδιασμό και τη θέσπιση έως την εφαρμογή και την αξιολόγηση των ρυθμίσεων της Ε.Ε, υπό το πρίσμα των σύγχρονων πολυδιάστατων και πολύπλοκων προκλήσεων πολιτικής.

B. Αποτύπωση του τρόπου με τον οποίο αυτές οι αρχές και στρατηγικές προσεγγίσεις έχουν ενσωματωθεί, από την άποψη της αξιολόγησης, στη θεσμική διάρθρωση και το βασικό πλαίσιο πολιτικής του κέντρου διακυβέρνησης ενός κράτους μέλους της Ε.Ε, όπως είναι αυτό της **Ελλάδας**.

Σύγχρονες Προκλήσεις Πολιτικής – Μετασχηματισμός Ρυθμιστικών Πολιτικών

Στις μέρες μας, η Ε.Ε. και τα κράτη μέλη της αντιμετωπίζουν ένα σύνθετο πλέγμα πολυκρίσεων και πολυδιάστατων προκλήσεων πολιτικής:

- ❖ Δυσμενείς κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας Covid-19.
- ❖ Οικονομική και κοινωνική ανθεκτικότητα.
- ❖ Ενεργειακή και επισιτιστική κρίση
- ❖ Πράσινος και ψηφιακός μετασχηματισμός.
- ❖ Τριπλή πλανητική κρίση (κλιματική αλλαγή - απώλεια βιοποικιλότητας - ρύπανση).
- ❖ Ακραία φυσικά φαινόμενα.
- ❖ Δημογραφικές πιέσεις.
- ❖ Προαγωγή κράτους δίκαιου και αποτελεσματικών θεσμών.

Τίθενται σε συνεχή δοκιμασία η αποτελεσματικότητα και η ποιότητα των δημόσιων πολιτικών

Η αποτελεσματική διαχείριση των εν λόγω προκλήσεων πολιτικής προϋποθέτει:

- Τον επανακαθορισμό του τρόπου με τον οποίο σχεδιάζονται, διαμορφώνονται και αξιολογούνται οι δημόσιες πολιτικές.
- Τη βελτίωση του περιεχομένου των ρυθμίσεων.
- Την ενίσχυση των βασικών μέσων/εργαλείων διασφάλισης της ποιότητας των ρυθμίσεων (π.χ. ex-ante impact assessments/ex post evaluations).
- Τη χάραξη, τη θέσπιση, την εφαρμογή και την αξιολόγηση τεκμηριωμένων, συμπεριληπτικών και προορατικών ρυθμιστικών πολιτικών.
- Τον κατάλληλο μετασχηματισμό και προσαρμογή του συνολικού πλαισίου ρυθμιστικής διακυβέρνησης της Ε.Ε. και των κρατών μελών της (π.χ. διαδικασίες λήψης αποφάσεων, μέσα καλής νομοθέτησης), μέσα από τον εμπλουτισμό του με μία δέσμη νέων ολιστικών αρχών και στρατηγικών προσεγγίσεων που προάγουν την αποτελεσματικότητα, τη βέλτιστη ανταπόκριση και την ποιότητα των δημόσιων πολιτικών.

Α. Βελτίωση της Ρυθμιστικής Διακυβέρνησης και του Καθεστώτος Αξιολόγησης της Ε.Ε.

Ανακοίνωση Ευρωπαϊκής Επιτροπής. (2021). Βελτίωση της νομοθεσίας: συνένωση δυνάμεων για τη θέσπιση καλύτερων νόμων, COM (2021), 219, 29.4.2021, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=COM%3A2021%3A219%3AFIN>

- ✓ Δέσμη προτάσεων που βελτιώνουν τις ρυθμιστικές πολιτικές της Ε.Ε και αναβαθμίζουν συνολικά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων.
- ✓ Στο επίκεντρο των προτάσεων της Επιτροπής: κομβικής σημασίας αρχές και διαχειριστικές προσεγγίσεις, οι οποίες θα πρέπει να ενσωματώνονται σε ολόκληρο τον κύκλο πολιτικής, από τον σχεδιασμό και τη θέσπιση έως την εφαρμογή και την αξιολόγηση των ρυθμιστικών πολιτικών της Ε.Ε.

Μετασχηματιστικές Ρυθμιστικές Αρχές και Προσεγγίσεις:

1. Η ολοκληρωμένη προσέγγιση και οι αρχές της **Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών** (Ψήφισμα 70/1 της Γενικής Συνέλευσης του Ο.Η.Ε, 2015).
2. Η Αρχή της «Μη-Πρόκλησης Σημαντικής Βλάβης» («do no significant harm» principle) [Κανονισμός (ΕΕ) 2020/852 για την Ταξινόμηση].
3. Η προσέγγιση με βάση τη «Στρατηγική Ανάλυση Προοπτικών» («strategic foresight») [Ανακοίνωση Ευρωπαϊκής Επιτροπής, COM(2020), 493].

Α. Βελτίωση της Ρυθμιστικής Διακυβέρνησης και του Καθεστώτος Αξιολόγησης της Ε.Ε.

1. Η Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών

- Ψήφισμα 70/1 του Ο.Η.Ε για την Ατζέντα 2030 (2015): 17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (Sustainable Development Goals, SDGs) και 169 επιμέρους υποστόχοι, παγκόσμιου χαρακτήρα και γενικής εφαρμογής. Δεσμεύσεις υλοποίησης για όλες τις χώρες, ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορετικές εθνικές πραγματικότητες, επίπεδα ανάπτυξης, εθνικές πολιτικές και προτεραιότητες.
- Εστίαση στην ολοκληρωμένη αντιμετώπιση ενός ευρέος φάσματος σύγχρονων προκλήσεων πολιτικής, προς όφελος τόσο των σημερινών όσο και των μελλοντικών γενεών: φτώχεια, κοινωνικές ανισότητες, ποιοτική εκπαίδευση και υγεία, αξιοπρεπής εργασία, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, κλιματική αλλαγή, κράτος δικαίου.
- ❖ **Κύκλος Πολιτικής και Θεμέλια Διαχειριστική Προσέγγιση της Ατζέντα 2030 και των ΣΒΑ:**
  - ✓ Βέλτιστη εξισορρόπηση και συνεκτίμηση των οικονομικών, κοινωνικών, περιβαλλοντικών και θεσμικών πτυχών των υπό ρύθμιση και αξιολόγηση ζητημάτων πολιτικής.
  - ✓ Ολοκληρωμένη και ισόρροπη ενσωμάτωσή τους σε όλες τις πολιτικές και νομοθετικές πρωτοβουλίες για τη βιώσιμη ανάπτυξη, οι οποίες αναλαμβάνονται σε παγκόσμιο, ενωσιακό και εθνικό επίπεδο (π.χ. διεθνείς συμφωνίες, ενωσιακή και εθνική νομοθεσία, και κείμενα πολιτικής στρατηγικής σημασίας).
- ❖ **Βασικές Ρυθμιστικές Αρχές των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης:**

1. Αρχή της «συνοχής των ρυθμιστικών πολιτικών»:

Διασφάλιση της συνοχής, της διασύνδεσης και της συμπληρωματικότητας των ρυθμιστικών πολιτικών.
[ΣΒΑ 17.14: «Ενίσχυση της συνοχής των πολιτικών για τη βιώσιμη ανάπτυξη»].

2. Αρχή της «τεκμηρίωσης των ρυθμιστικών πολιτικών»:

Θέσπιση και αξιολόγηση μετρήσιμων ρυθμιστικών πολιτικών, στη βάση τεκμηριωμένων, αξιόπιστων και ολοκληρωμένων ποιοτικών και ποσοτικών δεικτών και δεδομένων.

3. Αρχή της «συμπερίληψης» (leave no one behind):

Καμία δημόσια πολιτική και νομοθετική ρύθμιση «δεν θα πρέπει να αφήνει κανέναν στο περιθώριο», ανεξαρτήτως ηλικίας, φύλου, αναπηρίας, φυλής, εθνικότητας, καταγωγής, θρησκείας ή οικονομικής ή άλλης κατάστασης [συμμετοχικές, αντιπροσωπευτικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων].

Α. Βελτίωση της Ρυθμιστικής Διακυβέρνησης και του Καθεστώτος Αξιολόγησης της Ε.Ε.

2. Η Αρχή της «Μη-Πρόκλησης Σημαντικής Βλάβης» («do no significant harm» principle)

Κανονισμός (ΕΕ) 2020/852 για την Ταξινόμια (EU Taxonomy Regulation).

- ❖ Θέσπιση ενός ολοκληρωμένου κοινού πλαισίου ομοιόμορφων κριτηρίων, στη βάση των οποίων καθορίζεται και αξιολογείται ο βαθμός της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας μιας σειράς επενδύσεων και οικονομικών δραστηριοτήτων που αναλαμβάνονται σε επίπεδο Ε.Ε.
- ❖ Ο προσδιορισμός της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας μιας οικονομικής και επενδυτικής δραστηριότητας, και η συμβολή της στη βιώσιμη ανάπτυξη από περιβαλλοντικής απόψεως, εδράζεται στην ολοκληρωμένη αξιολόγηση του βαθμού εκπλήρωσης έξι (6) κεντρικών περιβαλλοντικών στόχων της Ε.Ε. και της μη σημαντικής επιβάρυνσής τους.

Οι Αξιολογούμενοι Κεντρικοί Περιβαλλοντικοί Στόχοι της Ε.Ε.

- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής.
- Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.
- Βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων.
- Μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία.
- Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης.
- Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων.

- ✓ Κύκλος Πολιτικής: Διασύνδεση και ευθυγράμμιση κρίσιμων στόχων της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της Ε.Ε. με τους κεντρικούς στόχους άλλων τομεακών πολιτικών και θεματικών νομοθεσιών της Ένωσης στο πλαίσιο της χάραξης, εκπόνησης και αξιολόγησης ρυθμιστικών πολιτικών.

Α. Βελτίωση της Ρυθμιστικής Διακυβέρνησης και του Καθεστώτος Αξιολόγησης της Ε.Ε.

3. Η Ενσωμάτωση της «Στρατηγικής Ανάλυσης Προοπτικών» («strategic foresight») στον Κύκλο Πολιτικής

Ανακοίνωση Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Έκθεση στρατηγικής ανάλυσης προοπτικών 2020: Χάραξη της πορείας προς μια πιο ανθεκτική Ευρώπη, COM(2020), 493, 9.9.2020

- ❖ «Στρατηγική ανάλυση προοπτικών»: σύνολο διαδικασιών, μέσων και εργαλείων που αποσκοπούν στη συστηματική και δομημένη διερεύνηση, χαρτογράφηση και ανάλυση μιας σειράς:
  - Μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων τάσεων.
  - Προκλήσεων, δυνητικών επιπτώσεων, κινδύνων, αβεβαιοτήτων.
  - Πιθανών σεναρίων.
  - Αναδυόμενων ζητημάτων και ευκαιριών.

- ❖ Συμβολή της «στρατηγικής ανάλυσης προοπτικών» στη διαδικασία χάραξης και αξιολόγησης των ρυθμιστικών πολιτικών:
  - Διαμόρφωση τεκμηριωμένων, προληπτικών και κατάλληλων για το μέλλον (fit for future) δημόσιων πολιτικών.
  - Εμπέδωση μιας μελλοντοστραφούς και προορατικής προσέγγισης (forward-looking approach) σε ολόκληρο τον κύκλο πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων των εκ των προτέρων και εκ των υστέρων αξιολογήσεων των νομοθετικών παρεμβάσεων και μέτρων πολιτικής.
  - Διασφάλιση της συνοχής μεταξύ βραχυπρόθεσμων πρωτοβουλιών και μακροπρόθεσμων στόχων.

1. Η Ενσωμάτωση των «Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης» στη Ρυθμιστική Διακυβέρνηση της Ε.Ε.

- ❖ Πολιτικές Κατευθύνσεις της Επιτροπής von der Leyen (π.χ. πολιτικές, νομοθεσία, προϋπολογισμός της Ε.Ε).
- ❖ Επιστολές ανάθεσης προς τους Επιτρόπους (mission letters).
- ❖ Ετήσιο Πρόγραμμα Εργασίας της Επιτροπής από το 2020 (νομοθετικές και μη-νομοθετικές πρωτοβουλίες της Ε.Ε.).
- ❖ Εμβληματικές πρωτοβουλίες (π.χ. Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας).
- ❖ Ευρωπαϊκό Εξάμηνο (π.χ. Εθνικά Προγράμματα Μεταρρυθμίσεων, Κεφ. 4: Progress towards the SDGs, Παράρτημα 5).
- ❖ Eurostat (ετήσια παρακολούθηση δεικτών για τους ΣΒΑ).
- ❖ Θεματολόγιο για την Καλή Νομοθέτηση: https://commission.europa.eu/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation_en
  - ✓ Κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της νομοθεσίας, (better regulation guidelines, 2021),
  - ✓ Εργαλειοθήκη για τη βελτίωση της νομοθεσίας (better regulation toolbox, 2023), Tool#19 - Sustainable Development Goals (σελ. 150-154).
- ❖ **Αιτιολογική Έκθεση Νομοθετικών Προτάσεων της Επιτροπής:** Ευθυγράμμιση και διασύνδεση με τους SDGs.
- ❖ **Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης (Impact assessment):** «*The relevant SDGs should be identified and the associated indicators should be used (if available) when preparing the following sections of the impact assessment report*»:
  1. *Problem definition*
  2. *Objectives*
  3. *Policy options - baseline*
  4. *Impact analysis*
  5. *Monitoring arrangements*
  6. *Annex 3: Every impact assessment must report in a dedicated table identifying the relevant SDGs for a given initiative.*
- ❖ **Επιτροπή Ρυθμιστικού Ελέγχου (EPE)** της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: έλεγχος της ποιότητας των νομοθετικών παρεμβάσεων της Ε.Ε., υπό το πρίσμα της εξέτασης των ΣΒΑ, στο πλαίσιο των εκθέσεων των ex-ante και ex-post αξιολογήσεων.

2. Η Ενσωμάτωση της αρχής «Μη-Πρόκλησης Σημαντικής Βλάβης» στη Ρυθμιστική Διακυβέρνηση της Ε.Ε.

- ❖ **Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας** (EU Recovery and Resilience Facility, RRF) [Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241]: πλήρης συμβατότητα και ευθυγράμμιση των Εθνικών Σχεδίων Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΕΣΑΑ) με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης».
  - Οριζόντιες αρχές του RRF: οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις που περιγράφονται στα ΕΣΑΑ θα πρέπει να διεξάγονται με πλήρη σεβασμό στην αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» [Άρθρο 5 (2) του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/241].
  - Συμβατότητα του περιεχομένου των ΕΣΑΑ (μεταρρυθμίσεις/επενδυτικά έργα) με την αρχή της «μη-πρόκλησης σημαντικής βλάβης».
  - Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας, συνάφειας και συνοχής των ΕΣΑΑ, με βάση το κριτήριο της αρχής της «μη-πρόκλησης σημαντικής βλάβης»
    - ✓ Άρθρο 19 (3)(δ) και Παράρτημα V του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.
    - ✓ Τεχνικές κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής: τρόπος αξιολόγησης της αρχής από τα κράτη μέλη [Technical guidance on the application of “do no significant harm” under the Recovery and Resilience Facility Regulation, C(2021), 1054].
- ❖ **Θεματολόγιο για την Καλή Νομοθέτηση:** https://commission.europa.eu/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation_en
  - Κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της νομοθεσίας, (better regulation guidelines, 2021),
  - Εργαλειοθήκη για τη βελτίωση της νομοθεσίας (better regulation toolbox, 2023), Tool#36 - Environmental Impacts (σελ. 314-324).
    - **Αιτιολογική Έκθεση Νομοθετικών Προτάσεων της Επιτροπής:** Συμβολή στην εκπλήρωση της αρχής της «μη-πρόκλησης σημαντικής βλάβης».
    - **Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης (ex-ante impact assessment):** Αξιολόγηση του αντικτύπου των νομοθετικών πρωτοβουλιών της Επιτροπής και εξέταση των διαφορών επιλογών πολιτικής, με βάση την επίδρασή τους στην αρχή της «μη-πρόκλησης σημαντικής βλάβης».
    - **Αξιολόγηση Ισχύουσας Νομοθεσίας (ex-post evaluation):** Ανάλυση της λογικής της παρέμβασης και των κριτηρίων αξιολόγησης των υφιστάμενων ρυθμίσεων (π.χ. αποτελεσματικότητα, συνοχής), υπό το πρίσμα της εκπλήρωσης της αρχής της «μη-πρόκλησης σημαντικής βλάβης».
    - **Επιτροπή Ρυθμιστικού Ελέγχου (EPE)** της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

3. Η Ενσωμάτωση της «Στρατηγικής Ανάλυσης Προοπτικών» στη Ρυθμιστική Διακυβέρνηση της Ε.Ε.

- ❖ **Ανακοίνωση Ευρωπαϊκής Επιτροπής. (2021). Βελτίωση της νομοθεσίας: συνένωση δυνάμεων για τη θέσπιση καλύτερων νόμων, COM (2021), 219, 29.4.2021:**
  - ✓ Υπογραμμίζεται η σημασία της «στρατηγικής ανάλυσης προοπτικών» και η ανάγκη ενσωμάτωσής της σε ολόκληρο τον κύκλο της νομοθετικής διαδικασίας.
  - ✓ Προτεραιότητα της Ε.Ε: η βέλτιστη τεκμηρίωση και θεμελίωση των νομοθετικών πρωτοβουλιών της, στη βάση αξιόπιστων δεδομένων, μέσα από την ενδεδειγμένη εξέταση μελλοντικών τάσεων, σεναρίων, προκλήσεων και ευκαιριών άρρηκτα συνδεδεμένων με τους πρωταρχικούς στόχους των εν λόγω πρωτοβουλιών.
- ❖ Γενική Γραμματεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και Κοινό Κέντρο Ερευνών της Επιτροπής: προώθηση της «στρατηγικής ανάλυσης προοπτικών» στη διαδικασία χάραξη και διαμόρφωσης πολιτικής της Ε.Ε. - Συνεργασία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με δημόσιες διοικήσεις των κρατών μελών, μέσω του πανευρωπαϊκού δικτύου στρατηγικής ανάλυσης προοπτικών (EU-wide Foresight Network).
- ❖ **Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης (ex-ante impact assessment): Tool#20 - Strategic Foresight for Impact Assessments and Evaluations (σελ.157-160).**
  - Περιγραφή και ανάλυση των υπό ρύθμιση προβλημάτων.
  - Καθορισμός των επιδιωκόμενων στόχων των νομοθετικών προτάσεων.
  - Προσδιορισμός των διαφόρων εναλλακτικών και προτιμώμενων επιλογών πολιτικής.
- ❖ **Αξιολόγηση Ισχύουσας Νομοθεσίας (ex-post evaluation): Tool#20 - Strategic Foresight for Impact Assessments and Evaluations (σελ.157-160).**
  - Σκοπός και πεδίο εφαρμογής της αξιολογούμενης ρύθμισης.
  - Κριτήρια αξιολόγησης.
  - Διαδικασία αξιολόγησης των ανεπιθύμητων επιπτώσεων, απροσδόκητων συνεπειών και θετικών αποτελεσμάτων που συνεπάγεται η εφαρμογή της αξιολογούμενης νομοθεσίας.
  - Σχέδια επακόλουθων δράσεων.
- ❖ **Επιτροπή Ρυθμιστικού Ελέγχου (EPE) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής:** έλεγχος της ποιότητας των νομοθετικών παρεμβάσεων της Ε.Ε., υπό το πρίσμα της εξέτασης της «στρατηγικής ανάλυσης προοπτικών» στο πλαίσιο των εκθέσεων των ex-ante και ex-post αξιολογήσεων.

Β. Θεσμική Δομή και Βασικό Πλαίσιο Πολιτικής του Κέντρου Διακυβέρνησης της Ελλάδας

- ❖ **Ο Ρόλος της Προεδρίας της Κυβέρνησης στην Αξιολόγηση Ρυθμιστικών Πολιτικών** [ν. 4622/2019 για το «Επιτελικό Κράτος»]
  - Η αξιολόγηση των δημόσιων πολιτικών στο επίκεντρο των αρμοδιοτήτων της Προεδρίας της Κυβέρνησης (Κέντρο Διακυβέρνησης)

Γενική Γραμματεία Συντονισμού, ΓΓΣ (ν. 4622/2019 - π.δ 19/2022 - π.δ 98/2020):

- Ενιαία και συστηματική αξιολόγηση των δημόσιων πολιτικών.
  - ✓ Ενοποιημένο Σχέδιο Κυβερνητικής Πολιτικής (Ε.Σ.Κυ.Π.).
  - ✓ Ετήσια Σχέδια Δράσης των Υπουργείων.
- Ετήσια Έκθεση Ρυθμιστικής Παραγωγής και Αξιολόγησης της παρ. 4 του άρθρου 50 του ν. 4622/2019.
- Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων εφαρμογής των ρυθμίσεων, όπως προβλέπεται στο άρθρο 56 του ν. 4622/2019.
- ❑ Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα («ΜΑΖΙ»).

Γενική Γραμματεία Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων, ΓΓΝΚΘ (ν. 4622/2019 - π.δ 98/2020):

- Αποτελεσματική εφαρμογή των αρχών και των εργαλείων της Καλής Νομοθέτησης.
  - Επιτροπή Αξιολόγησης Ποιότητας της Νομοπαρασκευαστικής Διαδικασίας του άρθρου 64 του ν. 4622/2019: ανεξάρτητο, διεπιστημονικό, γνωμοδοτικό όργανο που αξιολογεί και γνωμοδοτεί προς τον Γενικό Γραμματέα Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων σχετικά με την εφαρμογή και την τήρηση των αρχών της Καλής Νομοθέτησης στα σχέδια νόμων και τη δευτερογενή νομοθεσία και ελέγχει τις Αναλύσεις Συνεπειών Ρύθμισης (ΑΣΥΡ).
    - διερευνά τη συνταγματικότητα των προτεινόμενων ρυθμίσεων και τη συμβατότητά τους με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το διεθνές δίκαιο...
    - αξιολογεί την ποιότητα των Αναλύσεων Συνεπειών Ρύθμισης σε ό,τι αφορά τις ποσοτικές και ποιοτικές τους διαστάσεις και τη ρεαλιστική αποτύπωση των μεγεθών, ποσοτικών ή ποιοτικών, που συμπεριλαμβάνονται σε αυτές.

Β. Θεσμική Δομή και Βασικό Πλαίσιο Πολιτικής του Κέντρου Διακυβέρνησης της Ελλάδας

1. Η Ενσωμάτωση των «Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης» (ΣΒΑ)

❖ Θεσμικό επίπεδο:

- **Προεδρίας της Κυβέρνησης (ΠτΚ):** συνολική ευθύνη για τον συντονισμό και την παρακολούθηση της υλοποίησης των ΣΒΑ σε εθνικό επίπεδο.
- **Ειδική Ομάδα Εργασίας της ΠτΚ:** παρακολούθηση των πολιτικών και υποστήριξη δράσεων για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (Απόφαση Αριθμ.. 3219 του Γενικού Γραμματέα της Κυβέρνησης, Β' 3521/2022, 7 July 2022): Στελέχη της ΓΓΣ και της ΓΓΝΚΘ.
- **Εθνική Έκθεση Εθελοντικής Αξιολόγησης** της Εφαρμογής των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης: υποβολή και παρουσίαση στον ΟΗΕ (2018/2022), <https://hlpf.un.org/countries/Greece>: αξιολόγηση στη βάση εθνικών δεικτών για τους ΣΒΑ (Ελληνική Στατιστική Αρχή, ΕΛΣΤΑΤ) <https://www.statistics.gr/sdgs>
- **Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα («ΜΑΖΙ»):** αξιολόγηση δημόσιων πολιτικών που συνδράμουν στην υλοποίηση των ΣΒΑ.

❖ Επίπεδο στρατηγικών κειμένων πολιτικής:

- Ετήσια Σχέδια Δράσης Υπουργείων (ΕΣΔΥ), Ενοποιημένο Σχέδιο Κυβερνητικής Πολιτικής (ΕΣΚυΠ): αντιστοίχιση δράσεων ΕΣΔΥ με ΣΒΑ.
- Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης & Ανθεκτικότητας (RRP) / Ελλάδα 2.0.
- Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων (NRP) στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου (Chap. 4: Progress towards the SDGs, Annex Table 5).
- Εθνικά Σχέδια Δράσης και Εθνικές Στρατηγικές [π.χ. Εθνική Στρατηγική για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (2024-2030), Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων (2021-2025)].

❖ Επίπεδο νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας:

- Ένταξη βασικών οικονομικών, κοινωνικών, περιβαλλοντικών και θεσμικών διαστάσεων της βιωσιμότητας στις νομοθετικές ρυθμίσεις.
- Εγχειρίδιο Ανάλυσης Συνεπειών Ρύθμισης (ΑΣΥΡ), Γενικής Γραμματείας Νομικών & Κοινοβουλευτικών Θεμάτων (2020) https://gslegal.gov.gr/?page_id=45
  - ✓ Αιτιολογική Έκθεση: διασύνδεση και ευθυγράμμιση με τους ΣΒΑ.
- Εγχειρίδιο Μετανομοθετικής Αξιολόγησης (ex-post evaluation), υπό δημοσίευση από την ΠτΚ: ενσωμάτωση βασικών πτυχών βιωσιμότητας.
- Γραφείο Καλής Νομοθέτησης της ΓΓΝΚΘ: εξέταση και αξιολόγηση της συμβατότητας και συνοχής των νομοθετικών παρεμβάσεων της Κυβέρνησης με τους ΣΒΑ.

Β. Θεσμική Δομή και Βασικό Πλαίσιο Πολιτικής του Κέντρου Διακυβέρνησης της Ελλάδας

1. Η Ενσωμάτωση των «Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης» (ΣΒΑ)

Εγχειρίδιο Ανάλυσης Συνεπειών Ρύθμισης (2020) [https://gslegal.gov.gr/?page_id=45]

Α. Αιτιολογική έκθεση

- Β. Έκθεση Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (άρθρο 75 παρ. 1 και 2 του Συντάγματος).
- Γ. Ειδική έκθεση δαπανών/ελάττωσης εσόδων (άρθρο 75 παρ. 3 του Συντάγματος).
- Δ. Έκθεση γενικών συνεπειών.
- Ε. Έκθεση διαβούλευσης.
- Στ. Έκθεση νομιμότητας.
- Ζ. Πίνακας τροποποιούμενων ή καταργούμενων διατάξεων.
- Η. Έκθεση εφαρμογής της ρύθμισης.

Άμεση Αναφορά και Διασύνδεση με τους ΣΒΑ:

ΣΒΑ που επιδιώκονται με την αξιολογούμενη ρύθμιση [ΑΙΤΕ, πεδίο 7]

Αιτιολογική Έκθεση (ΑΙΤΕ)

Έμμεση Αναφορά και Διασύνδεση με τους ΣΒΑ:

- Βραχυπρόθεσμοι/Μακροπρόθεσμοι στόχοι αξιολογούμενης ρύθμισης [ΑΙΤΕ, πεδίο 8].
- Ειδικότεροι στόχοι ανάλογα με τον τομέα νομοθέτησης [ΑΙΤΕ, πεδίο 9]

Β. Θεσμική Δομή και Βασικό Πλαίσιο Πολιτικής του Κέντρου Διακυβέρνησης της Ελλάδας

ΑΣΥΡ: Διασύνδεση Αξιολογούμενης Ρύθμισης με τους ΣΒΑ - Άμεση Αναφορά [ΑΙΤΕ, πεδίο 7]

Στόχοι αξιολογούμενης ρύθμισης

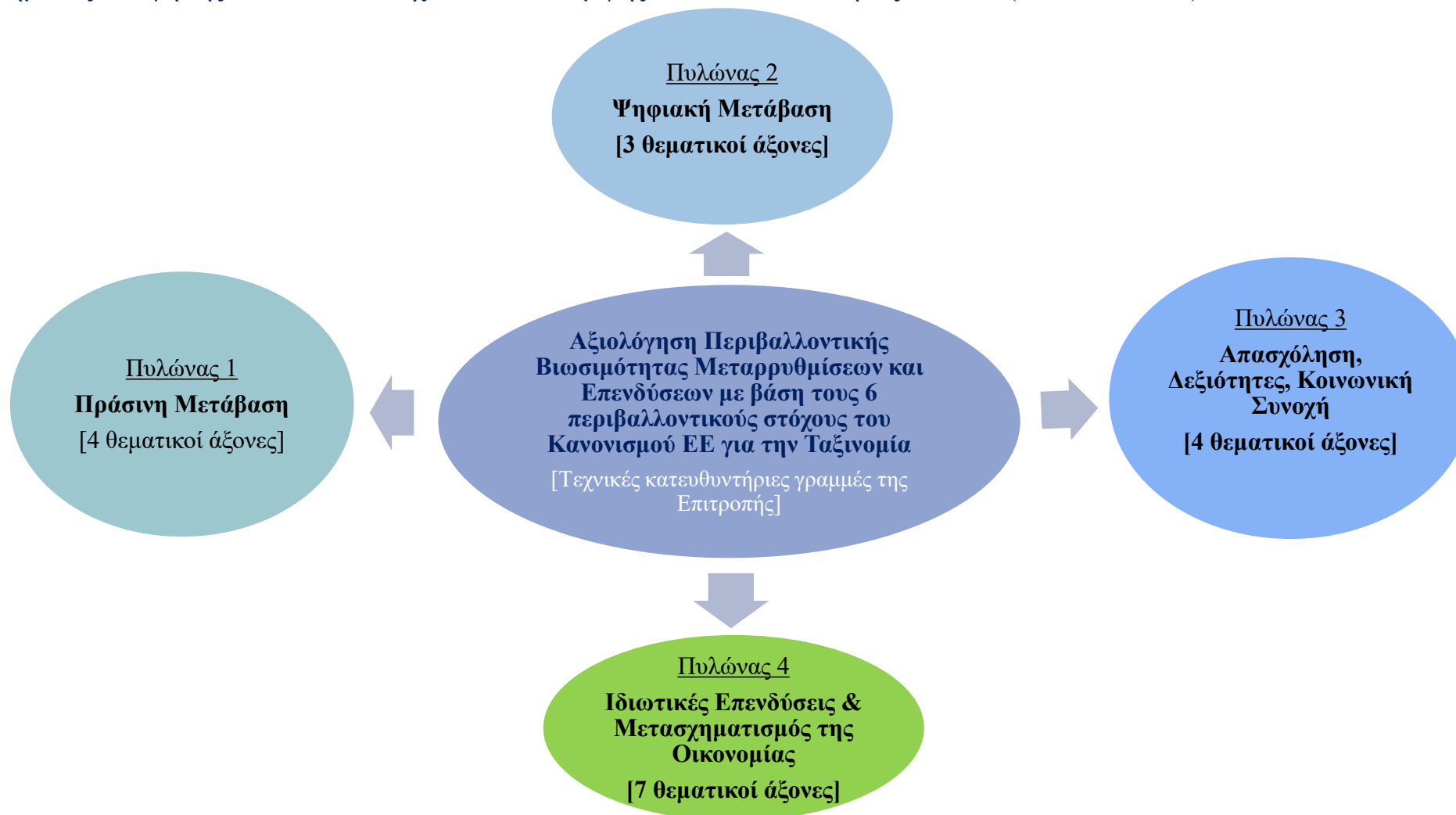
7 Σημειώστε ποιοι από τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών επιδιώκονται με την αξιολογούμενη ρύθμιση

Β. Θεσμική Δομή και Βασικό Πλαίσιο Πολιτικής του Κέντρου Διακυβέρνησης της Ελλάδας

2. Η Ενσωμάτωση της αρχής της «Μη-Πρόκλησης Σημαντικής Βλάβης»

- ❖ Σύστημα αξιολόγησης του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ΕΣΑΑ («Ελλάδα 2.0»)

Β. Θεσμική Δομή και Βασικό Πλαίσιο Πολιτικής του Κέντρου Διακυβέρνησης της Ελλάδας

2. Η Ενσωμάτωση της αρχής της «Μη-Πρόκλησης Σημαντικής Βλάβης»

- ❖ Διαδικασία κατάρτισης και εκτέλεσης του κρατικού προϋπολογισμού

Νέο σύστημα δημοσιονομικής μεταρρύθμισης: ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στον προϋπολογισμό (Green Budgeting)

Το περιβαλλοντικό αποτύπωμα (αρνητικό/θετικό/ουδέτερο/μικτό) όλων των πολιτικών και ιδίως των ταξινομημένων προγραμμάτων και δράσεων που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν από τον ελληνικό κρατικό προϋπολογισμό θα πρέπει να εξετάζεται και να αξιολογείται σε σχέση με τους έξι περιβαλλοντικούς στόχους βιώσιμων δραστηριοτήτων του Κανονισμού της Ε.Ε. για την Ταξινόμια.

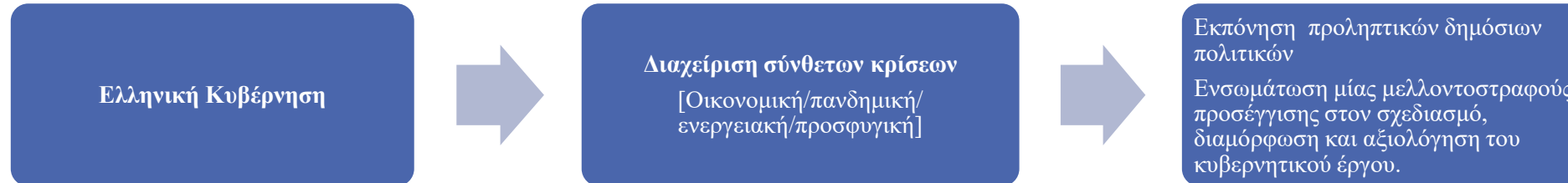
Ενδεικτικό παράδειγμα: Κρατικός Προϋπολογισμού Οικονομικού Έτους 2024 (Κεφάλαιο 2.1.4), https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=27288f06-3adb-4d3a-ae20-b0c100be763e

Β. Θεσμική Δομή και Βασικό Πλαίσιο Πολιτικής του Κέντρου Διακυβέρνησης της Ελλάδας

3. Η Ενσωμάτωση πτυχών και παραμέτρων της «Στρατηγικής Ανάλυσης Προοπτικών»

❖ Προεδρία της Κυβέρνησης: Ειδική Γραμματεία Μακροπρόθεσμου Σχεδιασμού [π.δ 19/2022 (Α'54)]

- Εντοπισμός, μέσω της εφαρμογής κατάλληλων μεθοδολογικών εργαλείων, ενδεχόμενων μελλοντικών προκλήσεων, κινδύνων ή ευκαιριών για τη χώρα και υποστήριξη του μακροπρόθεσμου σχεδιασμού της Κυβέρνησης.
- Ανατροφοδότηση ολόκληρου του κύκλου πολιτικής της κυβέρνησης - από τον σχεδιασμό και τη χάραξη έως την εφαρμογή και την αξιολόγηση των δημόσιων πολιτικών - με τεκμηριωμένα στοιχεία και δεδομένα σχετικά με μελλοντικά ζητήματα ζωτικής σημασίας για τη χώρα (π.χ. κλιματική κρίση, αστικοποίηση, δημογραφικό, τεχνολογία και καινοτομία).
- ✓ Παραδείγματα: Ετήσια Σχέδια Δράσης Υπουργείων (ΕΣΔΥ) και Ενοποιημένο Σχέδιο Κυβερνητικής Πολιτικής (ΕΣΚυΠ).

❖ Εγχειρίδιο Ανάλυσης Συνεπειών Ρύθμισης (2020): αποτίμηση και αξιολόγηση βασικών μελλοντικών κινδύνων και προκλήσεων που συνεπάγεται η εφαρμογή της αξιολογούμενης ρύθμισης στο πλαίσιο:

- του προσδιορισμού του υπό ρύθμιση προβλήματος (π.χ. αποτίμηση δυσμενών συνεπειών που ενδέχεται να προκληθούν στο μέλλον αν δεν ρυθμιστεί ένα θέμα) [Αιτιολογική Έκθεση, πεδία 1-3].
  - του καθορισμού των επιδιωκόμενων βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων της αξιολογούμενης ρύθμισης [Αιτιολογική Έκθεση, πεδίο 8].
  - της αποτίμησης των συνεπειών και της σχέσης κόστους-οφέλους της αξιολογούμενης ρύθμισης, σε οικονομικό, κοινωνικό, διοικητικό, περιβαλλοντικό και περιφερειακό επίπεδο [Έκθεση Γενικών Συνεπειών, πεδία 18-20].
- Διαδικασία αναθεώρησης της ΑΣΥΡ: ανάγκη για εστιασμένες αναφορές σε πτυχές της «στρατηγικής ανάλυσης προοπτικών».

Συμπεράσματα - Προτάσεις

- ❖ Η αποτελεσματική αντιμετώπιση των σύγχρονων προκλήσεων πολιτικής προϋποθέτει τη θέσπιση τεκμηριωμένων, συμπληρωματικών και προορατικών ρυθμιστικών πολιτικών που υποστηρίζονται από ολοκληρωμένα εργαλεία και προσεγγίσεις αξιολόγησης.
- ❖ Αναγκαίος ο εμπλουτισμός των συστημάτων αξιολόγησης δημόσιων πολιτικών με ολιστικές αρχές και στρατηγικές προσεγγίσεις, όπως είναι:
  - η ολοκληρωμένη προσέγγιση και οι αρχές των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης,
  - η αρχή της «μη-πρόκλησης σημαντικής βλάβης»,
  - η προσέγγιση της «στρατηγικής ανάλυσης προοπτικών».
- ❖ **Σε επίπεδο Ε.Ε.:**
  - Κατάλληλη εισαγωγή των εν λόγω αρχών και προσεγγίσεων στο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας όχι μόνο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αλλά και άλλων θεσμικών οργάνων της Ε.Ε (π.χ. Συμβούλιο Ε.Ε, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο).
  - Ευρεία ενσωμάτωσή τους σε ολόκληρο τον κύκλο πολιτικής - από τη χάραξη και την εκπόνηση, έως τη θέσπιση, την εφαρμογή και την αξιολόγηση των ρυθμιστικών πολιτικών της Ε.Ε, στη βάση αξιόπιστων δεικτών και δεδομένων.
- ❖ **Σε επίπεδο κέντρου διακυβέρνησης της Ελλάδας:**
  - Ενίσχυση της πολιτικής αποδοχής και ιδιοκτησίας (political acceptance and ownership) των εν λόγω αρχών και προσεγγίσεων.
  - Κατάλληλη εισαγωγή τους στο έργο των βασικών θεσμικών μονάδων της ΠτΚ (ΓΓΣ, ΓΓΝΚΘ, ΕΓΜΣ).
  - Ολοκληρωμένη και ισόρροπη ενσωμάτωσή τους σε ολόκληρη τη διαδικασία σχεδιασμού, διαμόρφωσης και αξιολόγησης των μεταρρυθμιστικών πρωτοβουλιών και ρυθμιστικών πολιτικών της Κυβέρνησης, στη βάση ποιοτικών δεδομένων.
  - Αποτελεσματική ένταξή τους σε βασικά εργαλεία διασφάλισης της ποιότητας και θεμελίωσης της ελληνικής νομοθεσίας - όπως είναι οι εκ των προτέρων και εκ των υστέρων αξιολογήσεις.

Ευχαριστώ Πολύ για την Προσοχή σας

Δρ Αλέξανδρος Καΐλης
Ειδικός Σύμβουλος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων,
Γραφείο Καλής Νομοθέτησης,
Γενική Γραμματεία Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων,
Προεδρία της Κυβέρνησης,
Email: a.kailis@gslegal.gov.gr